

המים מפכים. מפרש בגמ' שער הקרבן. שם מכניסין קדשי קדשים ששחיתות נפסין: שער הנשים. שבו הנשים נכנסות למקדש וליטול רשות כשהלך לגולה לבבל ויאל דרך אותו השער: **שער נקטור**. מפרש בפרק א"ל המנוחה: **שפשיין**. שערים קטנים בתוך שערים גדולים והם הם ממנין לששה עשר שערים ואע"ג דגם לשער בית המקדש היה לו שפספס לא חשיב ליה לפי שהיה קטן ביותר: **גב' מפני**. אחת כאלה יוסי בן יוחנן דלמך י"ג שערים היו במקדש אבל לרבנן דלמרי שבעה שערים היו במקדש קשיא היכן היו משמחים דקיס להו שהיו משמחים י"ג השמחיות: **ומשני כהאי דמינין חמין**. במסכת מדות: **קדריני** ביניו וסייני. מיני שבלול הם וקריניהם דקיס מאד וקריני חגבים עבים מהם וחוט של שמי עב מהם וחוט של ערב עב ממנו: **מכאן ואילך**. מתגבר והולך כמפי הפך: **מן הכסף הימנית** נלמד דרוס: **וימד אלף נאמא**. המלך הראה ליה לוחם נחל היואל מביט קדשי קדשים תחלתו דק מאד והולך וגדל מאד וכל אלף אמה אורך משילף חוץ לירושלים לא היה עמוק: **מי אפסיס**. שהגיע עד קרסוליס: **וימד אלף**. בחמה שנית והעמיקו עד הכרכים מכאן ואילך וימד אלף אשר לא יוכל לעבור בו שהיו מימיו רדופים: **לבינין גדולה**. לפסינה גדולה: **מלשונ**. דלפי בדרך שיטת לא יוכל לעבור בו דרדיפו מיל: **באסרין**. במקומות קורין לשיט שחונה: **ופרש ידיו וכו'**. מימיו ראה לשמות היינו לטוט: **מיין דממלנן ענלמא**. שדברו העולם בו וילאו אותו ל"א שידברו העולם בהן מחמת גדולתן: **מניס יוד ועד יושבי ירושלים**. קשיא ליה אטו לשאר הולך מביט דוד ועד יושבי ירושלים הוא דכשר לאפרי פרה ולטובל בהן נדות אלם משס ואילך פסול למי טמאת דמי מערבותה הם ממי גממים ולתטול בעינין מים חיים: **מי קטפריסות סן**. הם משופע שמדרונו מחודד מלך והעבירו המים דרך דף הנמון שמדרון ופסולין גם לנדה ולטובל בהן א"ל לנדה היינו זבה: **וזו ים של סמנו**. דשני ימים סובבים לא"י וד' מהם ים של סמנו ושל טבריא וים המלח וים הגדול ומפרש גדולה הקדמונה הוא ים של סמנו: **יס בגוול**. הוא ים ההולך מא"י למדינת איספניא: **נראשונה**. דבור אנוש יאל עד מדינה ששמה קלבריא והיא במדינת לרפת ודבור הפלגה יאל עד הסגלים שמדינת ברבריא: **עד ענו סנאו**. דריש פה כמו כה: **ינחא ימא רבא וימא דמלחא**. שהולך המעין לנח לשם כדי לתקן שמימיהם מלוחים וסרוחים אלף ימא דטבריא וימא דקסמינה למיה בלא לשם: **ומשני לרבות דגסס**. שעי' מים אלו ידברו מימיהם לגדל דגים הרבה: **למינה סהיס דגסס**. קרא ימירא הוא דשפיטא דלמינה מהיה אלף ללמד דמיני מינים משונים שלם היו בתוכם מקדס יגדלו בהם: **מקוס הוא ששמו ולא ירפאו** וה"ש בירמיהו ונבואו ומקוס ששמו ולא ירפאו למלה מינו ולא יצאו לשם המים הקדושים: **סנאוה עופס**. פי' מצואה גדולה לששם חדשים: **לחדשו ויבדל**. האילן יוצא פירותיו לשני חדשים וכיון דמשנים עשר חדשים נעשו שני חדשים ה"ה מה ששעשה מצואה צבוח"ג בששה חדשים נעשה לעמד בחודש א': **שסנאוה עשפס יומי וואל לע"ו יוס**. א"כ אילנות לשלשים יומי ככל מהצואה: **נראשון**. היינו בר"ח יסון ירדו הגמלים וכמידי זבני ציון גילו ושמתו בה' אלהים היינו הקרבת העומר: **ומשני בכל חדש וחדש יסא מנכר**. האילן לחדשו היינו חדשים דלמלח: **סרפיה מליץ עליה**. הפירות נראים יותר מן העלין שבאלילות: **ופריך וסרף מוניה**. וכי מרף מונו הוא דקאמרת הפירות נראים יותר מן העלין. ל"א דרש תרפיה כמו טרף צבוח"ג מלשון מוון וה"ק משעה שפורט עליה מיד נתון מווי שלם כדרך הטבע שהפחת מתאחר לנחן אחר יצאה העלים ימים רבים והראשון י"ל: **לסירי פה שלמען**. היינו פה אלהים: **פה שלמען**. היינו פה עקרונת: **אס מואל נשעה שענה י"ג**. לא"י כדי ליקח את יהויקים אחר שהמלכותו נתקנס יהויקים אצלו ויעלוהו שרי בכל לסלקן: **ורקן**. כלפי מעלה ועוד לא ירד ולהראות להם שאינו חפץ בעבודתם: **כיון שראו כל חווי יהודה** כן. שאין לרין המקוס בעבודתם ושגמס לל המלך בקרבן:

של ניסוך המים בחג רבי אליעזר בן יעקב אומר בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן שער הקרבן שער הנשים שער השיר ולמה^(א) נקרא שמו שער יכניה שבו יצא יכניה בגלותו שבמזרח שער נקטור ושני פשפשיין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו ושנים במערב ולא היה להן שם: **גב' מתניתין אבא יוסה בן (הגן) יוחנן היא דאמר כנגד י"ג שערים ברם כרבנן** שבעה שערים היו בעזרה ע"ד רבנן היכן^(ב) היו השתחוואות הללו כי היא דתנינן תמן י"ג פרוצות היו בו שפרצוהו מלכי יון^(א) וחורו וגדרו בני חשמונאי וזרו כנגדן י"ג^(ב) השתחוואות כתיב^(א) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וגו' תנינ^(ב) מבית ק"ק עד הפרוכת בקרני סילו וכיליי מן פרוכת עד מוצב הוזה בקרני חגבים (א) ממוצב הוזה עד עזרות שחם של שתי מן העזרות עד מוצב הבית בחוט של ערב מיכן ואילך כמפי הפך כתיב^(ב) והנה מים מפכים מן הכתף הימנית בצאת האיש קדים וקו בידו וימד אלף באמה ועיברינו במים מי אפסיס עד קרסולה^(ג) וימד אלף ויעברינו במים מי ברכים עד ברכייה וימד אלף ויעברינו מי מתנים עד מתנייא מכאן ואילך וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור אפי' לבידין גדולה אינה יכולה לעבור בו מ"ט^(ד) וצי אדיר לא יעברנו מפני מה כי גאו המים מי שחו מהו מי שחו מלשוט^(ה) אמר ר' חונה (הונא) באתרין קרו לשיטא שחונה (א) ופריש דיו בקרבן כאשר יפרש השוהיה לשחות מהו (א) ולשחות אמר רבי יוסי כי ר' בון (ביבן) מיין דמתמללין בעלמא כתיב^(ב) ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וירושבי ירושלים לחמאת ולגידה ר' שמואל בר נחמן בשם ר' (נתן) יוחנן מבית דוד ועד יושבי ירושלים כשרים לנדה ולחמאת מכאן ואילך^(א) ופריש דיו בקרבן כאשר יפרש י"פסולים למי חמאת אר"א (ר"מ אומר) מבית דוד ועד יושבי ירושלים כשרים לנדה ולחמאת מכאן ואילך^(ב) מי קטפריסות הן יפסולין לנדה ולחמאת כתיב^(ג) ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל הגליליה הקדמונה וה' ים של סמכו (סיוכא) וירדו אל הערבה זה ים של טבריא ובאו הימה זה ים המלח אל הימה המוצאים זה הים הגדול ולמה נקרא שמו מוצאים כנגד שתי פעמים שיצא אחד ברוד אנוש ואחד ברוד הפלגה רבי^(א) לעזר בשם רבי חנינה בראשונה יצא עד קלבריא ובשניה יצא עד כיפי ברבריא רבי אחא בשם ר' חנינה בראשונה יצא עד כיפי ברבריא ובשניה יצא עד עכו ועד יפו^(ב) עד פה תבא ולא תוסף עד עכו תבא ולא תוסף ופה ישית בגאון גליך עד יפו אשית גאון גליך ינחא ימא רבא וימא דמלחא בשביל למיתקן ימא דטבריא ימא א' ודרמכו לרבות דנתם דכתיב ביה^(ג) למינה תהיה דנתם למיני מינים תהיה דנתם תני אמר רשב"ג מעשה שהלכתי לצידן והביאו לפני יותר מושלש מאות מיני דגים בתחמוי א' ונרפאו המים^(א) בצאתיו וגבאוי ולא ירפאו למלה ניתנו כתיב ונרפאו המים ואת אמרת ולא (א) וירפאו המים מקום הוא ושמו ולא ירפאו כתיב^(ב) ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פרוי לחדשו ויכר תני^(ג) אמר רבי יהודה לפי שבעולם הוזה תבואה עושה לשהה

חדשים ואילן עושה לשנים עשר חודש אבל לעתיד לבא התבואה עושה לחדש אחד ואילן עושה לששה חדשים ומ"ט לחדשו ויכר אמר^(א) רבי יוסי לפי שבעולם הוזה התבואה עושה לששה חדשים ואילן עושה ל"ב חדש אבל לעתיד לבא התבואה עושה למ"ו יום ואילן עושה לחדש אחד שכן^(ב) מצינו שעשת התבואה בימי וואל לחמשה עשר יום וקרוב ממנה העומר מ"ט^(ג) ובני ציון גילו ושמתו בה' אלהים כי נתן לכם את המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון ומה מקיים רבי יוסי לחדשו ויכר בכל חודש וחודש יהיה מוכר^(א) ועלהו לתרופה רבי יוחנן אמר תרפיה מציץ עליה ותרף מוניה רב^(ב) ושמואל יהו אמר להתיר פה שלמען וחד^(ג) אמר להתיר פה שלמען ר' חנינה ור' יהושע בן לוי ח"א להתיר פה עקרונת וח"א^(ב) להתיר פה אלהים ולעומתן בצפון וכו' את^(ג) מוצא בשעה שעלה נבוכדנאצר לכאן בא וישב לו בדופני שול אנטוכיא ויצאה סנהדרין גדולה לקראתו ואמרה לו הגיע זמן הבית הזה ליחרב אמר להן אותו (א) שהמלכות עליכם נתוהו לי ואני הולך באו ואמרו ליהויכן מלך יהודה נבוכדנאצר בעי לך כיון ששמתו מתן כד נמל^(ב) מפתחות של בה"מ עלה לגגו של היכל אמר לפניו רשב"ע לשעבר היינו נאמנים והיו מפתחותיך מסורין לנו עכשיו שאין אנו נאמנים הרי מפתחותיך מסורין לך תרין אמוראין חד אמר ורקן ועוד לא ירדו וח"א^(ג) באה כמין יד ונמלתן מידו כיון שראו כל חורי

(א) מדות פ"ב מ"ד (ב) א, טס (ג) מ"ג (ד) ע"י יומא ע"ב (ה) ע"י חוספתא סוכה פ"א ה"ג (ו) ע"י צ"ב עד ג' (ז) צ"ב פ"ב (ח) ירוש' תענית פ"א הל"ג (ט) עיין חוספתא פ"א פ"א (י) ע"י תענית פ"א סה"ב (יא) סנהדרין ק"א פ"ט מנחות פ"א (יב) ויורגה, (יג) ויורגה אמה, (יד) ויקרבה פי"ב (טו) ע"י תענית פ"א (טז) ויורגה אמר רבא,

עין משפט

גר מצוה

יא א מ"י פקד ה מצית
הבמירה הלכה ד:
יב ב מ"י פקד ו מפרה הלכה
יג א מ"י פקד ט ממקואות
הל"ט:

נוסחת הבבלי

(א) וחורו וגדרו וחורו
כו': (ב) השתחוואות מני
כו': (ג) א"ל יואה כי מאז
מי שחו א"י בר ציבין מאז
כו' ר"ש בר תמני בשם ר'
נתן מביט דוד וירשבי כי רמ"א
כו' זה ימא סיבוכא כו':
(ד) ירפאו אלף מקו' היה
ושמו לא כי למדש ואילן כי
שאמא לתדשו כי יבכר א"י
בכל כו': (ה) שהמלכתי מני
אוהו לי ואני אלף לי מנחן
לחון ואמרינן ליה ליהויכן כי
וח"א יתה כמין פי"ב טו כי
כיון ששמתו) חורי יהודה כן
אלף הן עלו כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג ממונה הוזה למפקן
הבית כחוט של שמי ממפתן
הבית לעזרה כחוט של ערב מיכן
ואילן כי כ"ל דהכי כתיב
נקיחו וזהו מים יוצאים מתחת
מפתן הבית ולשם בלא מן המזבח
כמ"ש שם ומפתן הבית קדי'
לעזרה: [ב] צ"ל שגא' ופרש ידיו
כו': [ג] צ"ל מתי' מי שחו מיל
דמתמללן בעלמא כ"ל:
[ד] צ"ל ימא של סיבוכא:

ציון ירושלים

מכאן ואילך מי קטפריסות
הן עיין מהיר"א פולחא שמשב
הדברים צין לפירוש ר"מ וצין
לפירוש ר"י ובס' נדפס מחדש
על הלכות מקואות מההללן מוה'
מענדל ס"ק א' לא ראה
זאת:

גליון הש"ס

[א] ע"י ק"ע שכתב א"ל לנדה
היינו זבה וע"י בתוס' שנת דף
סה ע"כ ד"ה שמת' לרין חוק
צין מה לנדה ואי קי"ל וע"י
בכרמ"ש פקד ט ממקואות
הל"ה:

תורה אור השלם

1. ודקה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וצ"ק אל הים הקדמוני וצ"ק אל הים האחרון פקדן ובתורה יתנה וכו' די ה
2. ויצאני דרך שער צפונה ויטבני דרך חוץ אל שער החוץ דרך המזרח קדים ודקה מים מפכים מן הכתף הקדמית: בצאת האיש קדים וקו בידו ויקד אלף באמה ויעברינו במים מי אפסיס:
3. ויקד אלף ויעברינו במים מים ברפים ויקדו אלף ויעברנו מן מתנים ויקדו אלף נחל
4. פ"א ב"א
5. ופרש קדו בקרבו כאשר יורש השוהית והשפיל גאנתו עם ארבות ק"י: ושעיהו כ"א
6. ביום ההוא יתנה מקור נפתח לבית דוד וירשלים לחמאת ולגידה: וכו' יג א
7. ויאמר אלי תמנים האלה יוצאים אל הגליליה הקדמונה וירדו על הערבה ובאו יתנה אל תתנה המוצאים ונרפאו ונרפאו תמנים: ויחזקאל מו ח
8. ואמר עד פה תבא ולא תוסף ופא ישיב בנאון גליך: איוב לח יא
9. ודקה ועמדו ועמדו עליו דגים מעין גד ועד עגלים מוטוה לתרפיה יהיו למינה תהיה ודגתם כדגת הים הגדול רבך מאד: ויחזקאל מו י
10. בצאתו וצפאתיו ונבאיו ולא ירפאו למלה נקנה: ויחזקאל מו יא
11. ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כד עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פרוי לחדשו ויכר תני:
12. ובני ציון גילו ושמתו בה' אלהים כי נתן לכם את המורה

השחטים גדולים: **המים מפכים**. שם מכניסין ק"ק ששחיתות נפסין: שער הנשים. שבו הנשים נכנסות למקדש וליטול רשות כשהלך לגולה לבבל ויאל דרך אותו השער: **שער נקטור**. מפרש בגמ' מפרש: **שפשיין**. שערים קטנים בתוך שערים גדולים והם הם ממנין לששה עשר שערים ואע"ג דגם לשער בית המקדש היה לו שפספס לא חשיב ליה לפי שהיה קטן ביותר: **גב' מפני דקסינו כנגד י"ג שערים**. אחת כאלה יוסא דס"ל הכי כספ"ב דמדות נהדיא: **כרס כרננן**. דמקלמקרא אלף יוסי כו' כנגד י"ג שערים ע"כ רבנן פליגי עליה וסממא דמתני' דפ"ק דמדות ו' שערים היו סממא כרננן: **היון סיו הסשחיתות**. שהיו י"ג מכוונות: **קדריני** ביניו וסייני. מיני שבלול הם וקריניהם דקיס מאד וקריני חגבים עבים מהם וחוט של שמי עב מהם וחוט של ערב עב ממנו: **מכאן ואילך**. מתגבר והולך כמפי הפך: **מן הכסף הימנית** נלמד דרוס: **וימד אלף נאמא**. המלך הראה ליה לוחם נחל היואל מביט קדשי קדשים תחלתו דק מאד והולך וגדל מאד וכל אלף אמה אורך משילף חוץ לירושלים לא היה עמוק: **מי אפסיס**. שהגיע עד קרסוליס: **וימד אלף**. בחמה שנית והעמיקו עד הכרכים מכאן ואילך וימד אלף אשר לא יוכל לעבור בו שהיו מימיו רדופים: **לבינין גדולה**. לפסינה גדולה: **מלשונ**. דלפי בדרך שיטת לא יוכל לעבור בו דרדיפו מיל: **באסרין**. במקומות קורין לשיט שחונה: **ופרש ידיו וכו'**. מימיו ראה לשמות היינו לטוט: **מיין דממלנן ענלמא**. שדברו העולם בו וילאו אותו ל"א שידברו העולם בהן מחמת גדולתן: **מניס יוד ועד יושבי ירושלים**. קשיא ליה אטו לשאר הולך מביט דוד ועד יושבי ירושלים הוא דכשר לאפרי פרה ולטובל בהן נדות אלם משס ואילך פסול למי טמאת דמי מערבותה הם ממי גממים ולתטול בעינין מים חיים: **מי קטפריסות סן**. הם משופע שמדרונו מחודד מלך והעבירו המים דרך דף הנמון שמדרון ופסולין גם לנדה ולטובל בהן א"ל לנדה היינו זבה: **וזו ים של סמנו**. דשני ימים סובבים לא"י וד' מהם ים של סמנו ושל טבריא וים המלח וים הגדול ומפרש גדולה הקדמונה הוא ים של סמנו: **יס בגוול**. הוא ים ההולך מא"י למדינת איספניא: **נראשונה**. דבור אנוש יאל עד מדינה ששמה קלבריא והיא במדינת לרפת ודבור הפלגה יאל עד הסגלים שמדינת ברבריא: **עד ענו סנאו**. דריש פה כמו כה: **ינחא ימא רבא וימא דמלחא**. שהולך המעין לנח לשם כדי לתקן שמימיהם מלוחים וסרוחים אלף ימא דטבריא וימא דקסמינה למיה בלא לשם: **ומשני לרבות דגסס**. שעי' מים אלו ידברו מימיהם לגדל דגים הרבה: **למינה סהיס דגסס**. קרא ימירא הוא דשפיטא דלמינה מהיה אלף ללמד דמיני מינים משונים שלם היו בתוכם מקדס יגדלו בהם: **מקוס הוא ששמו ולא ירפאו** וה"ש בירמיהו ונבואו ומקוס ששמו ולא ירפאו למלה מינו ולא יצאו לשם המים הקדושים: **סנאוה עופס**. פי' מצואה גדולה לששם חדשים: **לחדשו ויבדל**. האילן יוצא פירותיו לשני חדשים וכיון דמשנים עשר חדשים נעשו שני חדשים ה"ה מה ששעשה מצואה צבוח"ג בששה חדשים נעשה לעמד בחודש א': **שסנאוה עשפס יומי וואל לע"ו יוס**. א"כ אילנות לשלשים יומי ככל מהצואה: **נראשון**. היינו בר"ח יסון ירדו הגמלים וכמידי זבני ציון גילו ושמתו בה' אלהים היינו הקרבת העומר: **ומשני בכל חדש וחדש יסא מנכר**. האילן לחדשו היינו חדשים דלמלח: **סרפיה מליץ עליה**. הפירות נראים יותר מן העלין שבאלילות: **ופריך וסרף מוניה**. וכי מרף מונו הוא דקאמרת הפירות נראים יותר מן העלין. ל"א דרש תרפיה כמו טרף צבוח"ג מלשון מוון וה"ק משעה שפורט עליה מיד נתון מווי שלם כדרך הטבע שהפחת מתאחר לנחן אחר יצאה העלים ימים רבים והראשון י"ל: **לסירי פה שלמען**. היינו פה אלהים: **פה שלמען**. היינו פה עקרונת: **אס מואל נשעה שענה י"ג**. לא"י כדי ליקח את יהויקים אחר שהמלכותו נתקנס יהויקים אצלו ויעלוהו שרי בכל לסלקן: **ורקן**. כלפי מעלה ועוד לא ירד ולהראות להם שאינו חפץ בעבודתם: **כיון שראו כל חורי יהודה** כן. שאין לרין המקוס בעבודתם ושגמס לל המלך בקרבן:

אשר לא אוכל לעבר כי גאו המים מי שחו נחל אשר לא יעברנו מפני מה כי גאו המים מי שחו מלשוט אמר ר' חונה (הונא) באתרין קרו לשיטא שחונה (א) ופריש דיו בקרבן כאשר יפרש השוהיה לשחות מהו (א) ולשחות אמר רבי יוסי כי ר' בון (ביבן) מיין דמתמללין בעלמא כתיב^(ב) ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וירושבי ירושלים לחמאת ולגידה ר' שמואל בר נחמן בשם ר' (נתן) יוחנן מבית דוד ועד יושבי ירושלים כשרים לנדה ולחמאת מכאן ואילך^(א) ופריש דיו בקרבן כאשר יפרש י"פסולים למי חמאת אר"א (ר"מ אומר) מבית דוד ועד יושבי ירושלים כשרים לנדה ולחמאת מכאן ואילך^(ב) מי קטפריסות הן יפסולין לנדה ולחמאת כתיב^(ג) ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל הגליליה הקדמונה וה' ים של סמכו (סיוכא) וירדו אל הערבה זה ים של טבריא ובאו הימה זה ים המלח אל הימה המוצאים זה הים הגדול ולמה נקרא שמו מוצאים כנגד שתי פעמים שיצא אחד ברוד אנוש ואחד ברוד הפלגה רבי^(א) לעזר בשם רבי חנינה בראשונה יצא עד קלבריא ובשניה יצא עד כיפי ברבריא רבי אחא בשם ר' חנינה בראשונה יצא עד כיפי ברבריא ובשניה יצא עד עכו ועד יפו^(ב) עד פה תבא ולא תוסף עד עכו תבא ולא תוסף ופה ישית בגאון גליך עד יפו אשית גאון גליך ינחא ימא רבא וימא דמלחא בשביל למיתקן ימא דטבריא ימא א' ודרמכו לרבות דנתם דכתיב ביה^(ג) למינה תהיה דנתם למיני מינים תהיה דנתם תני אמר רשב"ג מעשה שהלכתי לצידן והביאו לפני יותר מושלש מאות מיני דגים בתחמוי א' ונרפאו המים^(א) בצאתיו וגבאוי ולא ירפאו למלה ניתנו כתיב ונרפאו המים ואת אמרת ולא (א) וירפאו המים מקום הוא ושמו ולא ירפאו כתיב^(ב) ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פרוי לחדשו ויכר תני^(ג) אמר רבי יהודה לפי שבעולם הוזה תבואה עושה לשהה